

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet (SOU 2013:79)

Lundell, Bengt

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Lundell, B. (2014). Remissyttrande: Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet (SOU 2013:79).

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS UNIVERSITET

Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen
Docent Bengt Lundell

Remiss: Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet (SOU 2013:79)

Ju 2013/8404/L6

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över betänkandet *Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet* (SOU 2013:79), får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av docent Bengt Lundell efter samråd med docent Vilhelm Persson.

Betänkandet innehåller ett förslag till en ny lag om rätt att meddela uppgifter för verksamma inom vissa enskilt bedrivna verksamheter. Syftet är att stärka meddelarskyddet för anställda inom vård, skola och socialtjänst i enskilda verksamheter, som finansieras med offentliga medel.

Fakultetsstyrelsen avstyrker utredningens förslag och anser att regleringen bör ske på annat sätt, där ett antal frågor som rör offentligt finansierad verksamhet regleras i ett sammanhang. Särskilt gäller detta sådan verksamhet som finansieras med medel från kommunerna. I remissvaret på betänkandet *Privata utförare* (SOU 2013:53) anförde fakultetsstyrelsen:

”Det finns emellertid enligt fakultetsstyrelsens uppfattning anledning att överväga om det inte bör införas en särskild lagreglering för privata utförare av offentlig verksamhet. Utredningen [SOU 2013:53] föreslår inte några förändringar i det upplägg som innebär att kommunen i skälig omfattning skall ställa krav i avtalen med de privata utförarna. Det innebär en civilrättslig förpliktelse för företagen, men kan ge mycket varierande standard och också viljan att följa upp avtalen är varierande. Som utredningen påpekar fungerar nuvarande avtalslösningar inte alltid optimalt. De särskilda förutsättningar och problem vad gäller privata företag som till stor del eller enbart finansieras med offentliga medel gör att en särskild lag bör övervägas. På så sätt skulle enhetliga krav kunna ställas.”

Denna reglering skulle kommunerna sedan kunna göra tillämplig i avtalen med enskilda. En lagstiftning skulle också kunna göra dessa avtal giltiga mot tredje man, i detta fall främst mot de anställda. Överförd skulle detta också fungera för att reglera enskilt anställdas yttrandefrihet.

Betänkandet behandlar ett angeläget problem. Det finns ett klart allmänt intresse att möjliggöra insyn i användningen av offentliga medel. Vad gäller rent offentlig verksamhet det vill säga sådan som bedrivs av kommun eller stat eller av enskilda organ där kommunerna har bestämmande inflytande finns både insyn via

offentlighetsprincipen och ett meddelarskydd. För organ som räknas upp i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen (OSL) gäller offentlighetsprincipen. Enligt fakultetsstyrelsens uppfattning är offentlighetsprincipen, meddelarskyddet och det särskilda skyddet för yttrandefriheten som finns i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) nära kopplade till varandra. Det finns därför anledning att anknyta till denna reglering och att så långt möjligt undvika speciella lösningar av det slag som utredningen föreslår. Skyddet bör inte grundlagsregleras i detta skede utan kan införas genom vanlig lag, något som redan sker vad gäller de kommunala bolagen.

Mot dessa allmänna intressen och de enskilda anställdas intresse av yttrandefrihet står de privata företagens intresse av att få bedriva sin verksamhet med den grundläggande lojalitetsplikt som normalt följer av anställningsavtal och andra avtal samt utan de regleringar som omgärdar offentlig verksamhet. I lagförslaget finns delar som avser att förändra den balans som finns. Effekterna av förslagen i dessa avseenden framstår emellertid som oklara. Kommer arbetsgivarens beteende att kunna angripas också genom arbetsrätten? En arbetsrättslig reglering skulle kunna vara ett alternativ, där åtgärder från arbetsgivaren ytterst skulle kunna föras till Arbetsdomstolen. Domstolen skulle då kunna ges möjlighet att faktiskt skydda också centrala allmänna värden.

Ett andra alternativ är att göra en reglering som ansluter till den offentliga rätten. Utredningens förslag undviker den reglering som redan finns vad gäller meddelarfriheten och offentlighetsprincipen. Både regleringen av kommunala företag och regleringen i bilagan till OSL kunde användas om än i mera generell form. Regleringen i lagförslaget är inskränkt till vissa typer av verksamheter. Också i offentlig verksamhet viker meddelarfriheten ibland för andra intressen, som specificeras i OSL. Det vore naturligt att ha en sådan reglering också inom detta område.

Utredningen föreslår en lag som innehåller straffbestämmelser. Fakultetsstyrelsen är mycket tveksam om enbart en sådan reglering får de effekter som avses.

Fakultetsstyrelsen avstyrker främst av dessa skäl utredningens förslag och förordar att frågan utreds vidare i enlighet med de synpunkter som anförts i remissvaret.

Enligt delegation

Bengt Lundell